

Planeringsstöd för bortfall av personal, varor och tjänster

Enheten för försörjningsberedskap

Publ.nr MSB1519 – mars 2020

Stöd i planering

I och med den nya coronavirussjukdomen covid-19, har MSB tagit fram detta stöd som syftar till att vägleda aktörer i hur din organisation kan tänka inför planerandet av eventuellt bortfall av personal och leveranser av varor och tjänster. Detta stöd baseras på MSB:s stöd för identifiering av samhällsviktig verksamhet och kontinuitetshantering – ett arbete som MSB löpande stöttar aktörer i samhället med oavsett störning.

Identifiera, avgränsa och prioritera vilken verksamhet som ska bedrivas

Vårt samhälle måste fungera vid olika samhällsstörningar, det vill säga olyckor, kriser eller krig. För att kunna upprätthålla samhällets funktionalitet oavsett störning är vissa verksamheter viktigare än andra – de är samhällsviktiga. Med samhällsviktiga verksamheter menas dels verksamheter som måste fungera för att inte deras bortfall ska leda till en samhällsstörning, dels verksamheter som måste finnas för att hantera samhällsstörningar när de väl inträffar. Det är även önskvärt att de verksamheter som inte är uppenbart samhällsviktiga fortsätter fungera så långt som möjligt även under en störning.

I planerandet inför vilken av er verksamhet som måste fungera föreslås att verksamheterna identifieras, avgränsas och prioriteras enligt följande:

Identifiera

- Vilka verksamheter måste kunna upprätthållas?
- Vilka verksamheter är prioriterade att upprätthålla?
- Vilka verksamheter är mindre prioriterade att upprätthållas och mest troliga att kunna flytta personal och materiella resurser från, för att förstärka prioriterad verksamhet?

Mer information och stöddokument finns på följande sidor:

MSB

Samhällsviktig verksamhet

www.msb.se/samhallsviktigverksamhet

Kontinuitetshantering

www.msb.se/kontinuitetshantering

[Upphandling till samhällsviktig verksamhet – en vägledning](#)

Frivilliga förstärkningsresurser

www.msb.se/ffo

Andra aktörer

Folkhälsomyndigheten – [Pandemiberedskap](#)

Arbetsgivarverket – [När det uppstår en kris](#)

Sveriges kommuner och regioner – [Överenskommelse om krislägesavtal](#)

- Tillkommer några uppgifter med anledning av hanteringen av coronavirussjukdomen covid-19? Exempelvis informations- och kommunikationsfunktioner, kundtjänst och stödfunktioner gällande arbetsledning.

Avgränsa

- Ska hela verksamheten ses som viktig eller delar av den?
- Kan verksamheten upprätthållas med en lägre ambitionsnivå? T.ex. behöver verksamheten fungera till 100%, 50%, 10% kapacitet osv.?

Prioritera

- Vilken är den lägsta bemanningsnivån som krävs för att upprätthålla de identifierade och avgränsade verksamheterna?
- Går det att rangordna verksamheterna?
- Finns det vissa verksamheter som kan behöva förstärkas med personal och materiella resurser?

Identifieringen, avgränsningen och prioriteringen kan behöva omprövas beroende på hur långvarig störningen blir. Ytterligare avgränsningar och prioriteringar i verksamheten kan bli nödvändig.

För fördjupat stöd hur ni kan gå tillväga för att identifiera samhällsviktig verksamhet se www.msb.se/samhallsviktigverksamhet.

Planera för att upprätthålla verksamhet

Efter din organisation har identifierat, avgränsat och prioriterat vilken verksamhet som ska upprätthållas behöver verksamhetsansvariga se över sin kontinuitetshantering¹ och identifiera vilka alternativa lösningar som finns eller vilka åtgärder som behöver genomföras för att upprätthålla verksamheten på en tolerabel nivå.

På www.msb.se/kontinuitetshantering finns ett omfattande stöd (en verktygslåda) för arbetet med kontinuitetshantering som exempelvis innehåller en lathund, förenklade exempel från olika verksamheter, fördjupning om kontinuitetsplan och åtgärdsplan.

Nedan ges exempel på frågor som kan behöva ställas kopplat till den verksamheten (eller delar av den) som är prioriterad att upprätthålla.

Personal

Tänk på att ni gällande personalfrågor kan behöva samverka eller förhandla med skyddsombud och fackliga organisationer.

Befintligt utgångsläge

- Hur allvarliga kan konsekvenserna bli för verksamheten vid ett större personalfall?
- Vilka verksamheter resulterar i mest allvarliga konsekvenser om de inte kan upprätthållas?
- Hur påverkas konsekvenserna över tid? Dvs. om störningen blir långvarig? En störning kanske inte ger några större konsekvenser på kort sikt men kan på längre sikt bli oacceptabla.
- Är någon av verksamheterna särskilt sårbara för personalfall?
- Finns det tidpunkter när det är särskilt viktigt att personal finns tillgänglig i verksamheten? T.ex. vid ett visst datum, tid på dygnet eller årstid.

¹ Kontinuitetshantering handlar om att planera för att upprätthålla sin verksamhet på en tolerabel nivå, nivå, oavsett vilken störning den utsätts för.

- Är det möjligt att tillfälligt omplacera personal till de mest prioriterade uppgifterna?
- Finns det några uppgifter (verksamheter) som bara några få medarbetare har kompetensen att genomföra?
 - Vilka har denna kompetens?
 - Kan andra medarbetare erhålla den kompetensen?
- Finns det redan kontinuitetsplaner för hur organisationen ska hantera ett stort bortfall av personal?
 - Är planerna uppdaterade med korrekt information?
 - Är planerna kommunicerade och kända inom organisationen och till de som berörs?

Planera för personalförstärkning och alternativa möjligheter för arbete

- Behöver personal finnas fysiskt på arbetsplatsen eller möjliggör arbetsuppgifterna att personal kan arbeta hemifrån?
- Vid förflyttning av personal – har ni säkerställt att personalen har rätt kompetens och förutsättningar för arbetsuppgiften?
- Kan vissa arbetsuppgifter genomföras av färre personer?
- Kan verksamheten använda arbetsätt som innebär mindre behov av fysiska kontakter utanför er verksamhet? Exempelvis telefonmöten istället för fysiska möten.
- Hur hanterar ni ett långvarigt bortfall av personal?
 - Vilka befintliga möjligheter finns att förstärka verksamheterna?
 - Behövs omorganisationer, bemanningsplaner, rekrytering eller kompetensförflyttning?
 - Behöver åtgärder vidtas för att begära och ta emot stöd från andra aktörer? T.ex. från andra myndigheter, bemanningsfirmor, ideella organisationer eller frivilliga försvarsorganisationer.

Varor och tjänster

Befintligt utgångsläge

- Hur allvarliga kan konsekvenserna bli för verksamheten vid bortfall av viktiga varor och tjänster?
- Hur skiljer sig konsekvenserna för bortfall av olika typer av varor och tjänster?
- Vilka verksamheter påverkas mest av ett bortfall av varor och tjänster?
- Hur påverkas konsekvenserna över tid? Dvs. om störningen blir långvarig? En störning kanske inte ger några större konsekvenser på kort sikt men kan på längre sikt bli oacceptabla.
- Finns det tidpunkter när leveranserna av olika varor och tjänster är särskilt viktiga? T.ex. vid ett visst datum, tid på dygnet eller årstid.
- Finns det kontinuitetsplaner för hur organisationen ska hantera bortfall av kritiska varor och tjänster?
 - Är planerna uppdaterade med korrekt information?
 - Är planerna kommunicerade och kända inom organisationen och till de som berörs?
- Är någon beroende av varor och tjänster som er verksamhet producerar eller levererar? Hur stort och kritiskt är beroendet?

Beroende av externa leverantörer

- Är några verksamheter särskilt beroende av externa leverantörer?
- Vilka är verksamheterna?
- Vilka varor och/eller tjänster handlar det om?

- Vilka är leverantörerna?
- Vilken kunskap finns om leverantörernas förmåga att kunna leverera varor och tjänster vid bortfall av personal? T.ex. har de kontinuitetsplaner?
- Skiljer sig leverantörens förmåga att leverera varor och tjänster i det kortare respektive längre perspektivet?
- Finns avtal med alternativa leverantörer? Om inte, kan det vara bra att se över behovet av att säkra upp avtal med andra leverantörer för varor och/eller tjänster som är kritiska för verksamheten.
- Vilka leverantörer är särskilt sårbara? T.ex. utifrån att det saknas alternativa leverantörer eller en bristfällig förmåga hos leverantören att kunna leverera de varor och tjänster som verksamheten är beroende av.
- Behöver interna eller externa intressenter informeras om att det kan komma att bli brist på vissa varor och tjänster? Vilka är dem och hur ska de kontaktas?
- Kan er verksamhet minska förbrukningen av materiel där tillgången är begränsad?
- Kan andra resurser användas istället för de varor och tjänster som bortfallet gäller?
- Hur ska externa besök (t.ex. leveranser) till verksamhetslokaler hanteras?

Andras beroende av er verksamhet

- Har en dialog förts med de aktörer som är beroende av de varor eller tjänster som er verksamhet producerar eller levererar?
- Hur ser deras beredskap ut för eventuellt bortfall av era varor och tjänster?